

et al., *J. Virol.*, 2004), «кверцетин має великі перспективи як потенційний препарат у клінічному лікуванні ГРВІ». У іншому дослідженні кверцетин-3 β -галактозид виявився здатним інгібувати головну протеазу (3CLpro) описаного у 2003 р. коронавірусу SARS-CoV, яка відіграє важливу роль у реплікації збудника. Також показано, що кверцетин у напівефективній концентрації (EC50) та з низькою цитотоксичністю блокував проникнення коронавірусу SARS в клітини Vero E6.

Вітамін С має імуномодулюючу активність, збільшуючи продукцію інтерферону та обмежуючи викликане цитокинами пошкодження органів, сприяючи виживанню при летальних інфекціях. Та найцікавішим є той факт, що вітамін С, так само як і ендогенні антиоксиданти (наприклад, глутатіон), сприяє перетворенню семіхінону та хінону/хінонметиду кверцетину, які є продуктами його мимовільного окиснення, знову в кверцетин. Це важливо, оскільки коли рівень антиоксидантного захисту організму недостатній, кверцетин проявляє своє прооксидантні ефекти, які є токсичними. Тому завдяки сумісному прийому кверцетину та вітаміну С вдасться поєднати протівірусну та протизапальну дію (кверцетин) з імунопротекцією та попередженням утворення токсичних прооксидантних продуктів кверцетину (вітамін С).

Що стосується режиму дозування, то в наукових публікаціях, а також вже і протоколах лікування *COVID-19 (I-MASK+ Профілактика та протокол раннього амбулаторного лікування для COVID-19)* рекомендованими дозами кверцетину та вітаміну С для профілактики та помірною перебігу захворювання COVID-19 відповідно є 250 мг та 500-1000 мг двічі на день. Враховуючи, що наразі відсутні лікарські форми з таким поєднанням зазначених лікарських засобів, наша робота проводиться у напрямку розробки комбінованого препарату кверцетину та аскорбінової кислоти у вигляді жувальних таблеток.

Висновки. Проведений аналіз літературних джерел дозволив встановити, що комбінація кверцетину з вітаміном С забезпечуватиме синергічне поєднання протівірусної й імунопротекторної дії та попереджатиме утворення токсичних прооксидантних продуктів окислення кверцетину. Беручи до уваги відсутність на фармацевтичному ринку комбінованих засобів, що містять кверцетин та аскорбінову кислоту у дозах, рекомендованих для профілактики та лікування *COVID-19*, актуальними є дослідження у напрямку розробки такого препарату.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗРОБКИ НОВИХ ПРОТИДІАБЕТИЧНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Буянова В. М.

Науковий керівник: Богущька О. Є.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

bogutskaya2016@gmail.com

Вступ. Цукровий діабет – захворювання, що супроводжується гіперглікемією. Зростання рівня цукру у крові відбувається у результаті порушення функції підшлункової залози, що супроводжується недостатнім виробленням інсуліну або його засвоєнням в організмі. З часом у хворого спостерігається порушення функцій багатьох систем організму.

Особливо часто від діабету страждають нервова та серцево-судинна системи. Слід зазначити, що більшість хворих має діабет 2-го типу, для ефективного лікування якого застосовуються синтетичні та природні лікарські засоби. Останні можуть використовуватися для попередження хвороби у осіб, які мають схильність до її виникнення.

Мета дослідження. Огляд даних наукових джерел з метою вивчення показників захворюваності на цукровий діабет в Україні, а також розробка складу та технології лікарського засобу на основі рослинної сировини для лікування та профілактики захворювання на діабет 2-го типу.

Матеріали та методи. При аналізі ситуації з захворюваності на цукровий діабет використовували дані офіційних джерел та інтернет-ресурсу. В якості об'єкта дослідження для створення лікарського засобу використовували цикорій кореневий або звичайний (*Cichorium intybus*). Під час виконання експерименту застосовували сучасні фармакотехнологічні, фізико-хімічні, статистичні та інші методи аналізу.

Результати дослідження. Результати аналізу літературних джерел свідчать про поширення захворювання на цукровий діабет швидкими темпами як у світі, так і в Україні У середині листопада у світі відзначається день боротьби з діабетом. За даними ВООЗ цукровий діабет входить у десятку найрозповсюдженіших захворювань і займає 7-ме місце у світі.

Смертність від цукрового діабету також досить висока, основними причинами якої, крім гіперглікемії, є кардіоваскулярні захворювання. За даними наукових джерел, зокрема за останні 2 роки, одним з факторів ризику смертності від Covid-19 є наявність супутніх захворювань, в тому числі й цукрового діабету.

Україна за рівнем захворюваності на цукровий діабет займає одне з перших місць у світі. Так, згідно останніх даних, в країні кількість хворих на діабет складає більше 3,5 млн осіб. Офіційно виявлено 1,2 млн хворих. Але більшість кількості випадків відносяться до недіагностованого діабету (майже 65 %). Цей показник у 2 рази вищий в Україні у порівнянні з країнами Євросоюзу. Наприклад, у Великобританії та Польщі він складає трохи більше 30 % (33% і 31% відповідно). Поширеність ускладнень від діабету в Україні також значно вище.

Таким чином, відповідно до загальної оцінки ситуації, статистичних даних та інформації з наукових джерел цукровий діабет – одне з найбільш поширених захворювань в Україні, тому його діагностика, профілактика та лікування є актуальними.

Як було зазначено вище, асортимент лікарських засобів для фармакотерапії цієї категорії хворих в Україні обмежений. Більшість препаратів на ринку нашої країни імпортного походження, тому пошук нових ефективних і малотоксичних лікарських засобів даної фармакологічної групи є актуальним. Особливо це стосується ефективних і малотоксичних лікарських засобів на основі рослинної сировини. Однією з таких рослин є цикорій кореневий. Результати аналізу літературних джерел підтверджують доцільність використання цикорію для створення лікарського засобу для лікування та профілактики цукрового діабету. Цьому сприяє комплекс біологічно активних речовин, які знайдено у рослині (інулін, вітаміни, мікроелементи тощо).

Використовуючи вищенаведену інформацію, на кафедрі аптечної технології ліків НФаУ було розроблено склад і технологію лікарського засобу на основі цикорію. Проведено дослідження з вивчення впливу змінних чинників на процес екстракції біологічно активних сполук з кореня цикорію. На сьогоднішній день було отримано екстракт кореня цикорію та досліджено його фізико-хімічні властивості.

Висновки. Вивчено та узагальнено статистичні дані наукових джерел щодо розповсюдженості цукрового діабету на території України та доведена необхідність розширення асортименту протидіабетичних лікарських засобів природного походження вітчизняного виробництва. Розроблено склад і технологію лікарського засобу з цикорію звичайного у формі екстракту.

МІКРОСКОПІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕНАЛАПРИЛУ МАЛЕАТУ ТА ЙОГО СУМІШІ З ДОПОМІЖНИМИ РЕЧОВИНАМИ

Верховод В. М.

Науковий керівник: Криклива І. О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

viktoriaverkhovod264@gmail.com

Вступ. Виробництво твердої лікарської форми починається з вивчення властивостей діючої речовини, яка відіграє важливу роль для правильного вибору методу таблетування. До фізико–хімічних властивостей, які впливають на процес таблетування відносять: форму і розмір кристалічних частинок, питому, контактну поверхню, наявність кристалізаційної води, розчинність, змочуваність, гігроскопічність.

Мета дослідження. Вивчення фізико–хімічних властивостей еналаприлу малеату та його суміші з допоміжними речовинами, які використовуються для методу прямого пресування.

Матеріали та методи. Вивчення фізико–хімічних властивостей проводилися для еналаприлу малеату та його суміші з такими допоміжними речовинами як Fujicalin, DI Cafos PF, Лудіпрес, Маніт, Tablettose 80, Compril D, Prosolv SMCC 50. Кристалографічні дослідження суміші проводили за допомогою мікроскопічного аналізу на лабораторному мікроскопі «Konus-Academy» з вбудованою фотокамерою та програмним забезпеченням DLTCamViewer™ зі збільшенням 90X (фото з маркуванням красн). Досліджували зразки суміші у співвідношенні 1:1 при кімнатній температурі.

Результати дослідження. Аналіз часток еналаприлу малеату (рис. 1) показав, що субстанція складає полідисперсну систему анізотричного типу. Кристали мають нерівні краї, розмір частинок коливається в межах від 0,01 до 1 мкм. Фактор форми – 0,5.

Рисунок 1. Мікрофотографія порошку еналаприлу малеату

Мікроскопічне дослідження суміші еналаприлу малеату з Fujicalin (рис. 2) продемонструвало, що частинки наповнювача відрізняються від еналаприлу малеату за формою і мають ізодіаметричний тип, округлу форму з розмірами від 0,01 до 0,75 мкм. Фактор форми – 0,66.